

Dr. Kolláth György

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) nyilvános vitára bocsátott egy dolgozatot a „gyógyszerpiac szabályozásának fő kérdéseiről”. Lényege népszerűen: megszűnnék a gyógyszerek „kereskedelmének” szigorú módja. A vény nélkül kapható patikaszeres liberalizáltan lennének árusíthatók, akár interneten is hozzájuk lehetne jutni, azaz egyféle félpiaci-félszakmai eladási rend képződne. Hogy ez miként nézne ki, nem derül ki. A bő

60 oldalas munka a patikusoknál kicsapta a biztosítékot. A személyeskedésekkel megspékelt politikai vita liberalizációról, versenyről, szavahihetőségről, támogatási rendszerről, a patikusok sajnálatáról vagy kárörvendően kommentálható jogkorlátozásáról szól. Felröppent egy kísérleti léggömb. Van, aki csodálja, és van, aki le vadászna. Írásom jogi-garanciális és rendszer-specifikus észrevételeket tesz az aggó páciens és szak-elemző nézőpontjából.

Megújításra a magyar gyógyszerügy is rászorul, jóllehet éppen a patika volt az egészségügyben a részleges piacosítás úttörője. Sok szempontból mindaz, amit meg lehet(ett) tenni a gyógyszerészekkel és intézményükkel, modellezi és prognosztizálja a jövő átalakításainak elveit és módszereit. Rossz belegondolni! Rendes helyen a reform problematikáját és koncepcióját - a szakmájával karöltve - a szaktárca izzadja ki magából. Itt nem ez történt. A GVH nem róható meg azért, mert egyetlen vezérelvet vett alapul: a versenyjog hatékonysági követelményét. Remélem, senki se gondolja azonban, hogy ennyi elég, vagy akár csak ez lenne a döntő prioritás. Korrekt átalakítás eleve feltételezné, hogy van tisztességes, átfogó diagnózis, és abból képződik terápia. (Gondoljanak bele, ha ez egy kórházban másként volna.) Esetünkben bő lére eresztett, mégis sokszor hevenyészett és elkent műleírás van, minőségi értékelés viszont nincsen, és nincsenek alternatívák, sarokpontok, előnyök-hátrányok, idősávok sem. Egy alapozó tanulmány négy körcikkből állna. Átfogó szakmai merítéssel kellene kezdeni, erre épülhetne a közgazdasági-financiális-piacgazdasági tényezők blokkja, azt követné a jogi háttér adott és kívánatos képe, majd a politikai, tágabban vett környezeti-hatáselemzési feldolgozás zárna a sort. Esetünkben a dolgozat megáll a favorizált piaci, és a kelleetlenül tudomásul vett egyéb szabályozás listázásánál. Ez kb. olyan, mintha a gyógyszert csak színe és formája alapján fogyasztanánk.

Lassan 10 éves az új gyógyszertörvény, éppen ideje (lett) volna azt igényesen mérlegre tenni. Sajnos, Magyarországon ilyenféle monitoring nem működik. Helyét az a divatos felfogás veszi át, hogy a jog nem akadály, azt emberek hozták, meg is változtathatják, mindez puha korlát, elég a formai megfelelés. Nem így van!

A mai gyógyszertörvény korszerű, jól sikerült norma. Elegánsan hozza össze a személyi joggal rendelkező patikusok érdekelttségét és ösztönzését az ellátás biztonságával, az állami-hatósági jelenlét formáival, a hatni-ártani egyként tudó szerek garanciális kontrolljával. A gyógyszerügy fő baja ma nem a patikus, hanem a gyárak egyféle túltermelési „válsága”, illetve nyomulása, és még inkább a társadalombiztosítási támogatás rendjének kiszámíthatatlansága, rossz alkukényszere. Ezek a trendek máris elveket metszenek, például egyes vény nélküli szerek nem ártalmatlanságuk, hanem negligált tb-támogatásuk miatt vannak közprédává téve. Ezen a piacon a gázt nyomni, és nem a féket: hiba. A mai törvény rendkívül szigorú elveket, fogalmakat, hatósági lépcsőket állapít meg a patikaszeres forgalmára nézve. Helyesen. Ha mégis liberalizálni kéne, két-három (rossz) út kínálkoznék. Vagy ugyanezeket a drákói normákat kellene minden külső vállalkozóra is telepíteni és alkalmazni: ám a dolog túl drága, a külső erők számára nem versenyképes, nem vonzó alternatíva lenne. Újabb pitbull-törvény születnék. Ha viszont egy alsóbb szinten, garanciákat feladva dobnák be a gyepőt, akkor még inkább veszélyesen, szakmai kontroll nélkül tömnék magukba az emberek a tv-ben látott szereket. Ki és miként felelne ezért? Ha ellenben két külön szabály-köteg működne a patikákra és mondjuk a benzinkutak „drugstore” részlegére nézve, akkor léket kapna a versenyjog, diszkrimináció esnék meg, beláthatatlan

Cím
Gyógyszer-mizéria
Dátum
2003.02.11.

Dr. Kolláth György

további következmények mellett. Ilyenfajta mérlegelés, variációk kimunkálása mégsem kap helyet a dolgozatban. Ezért azoknak adok igazat, akik vallják: egyelőre szondáztatják a népet. Ez a figyelem elterelésére jó, hogy fognak ez után örülni a gyógyszerészek, ha megússzák ezt az ügyet, ám más téren a terheik megugranak!?

Nem állítható, hogy le kellene betonozni a mai szisztémát. Akár még törvényi felhatalmazáson nyugvó modell-kísérletnek is lenne helye, értelme. A törvény ma szabályozza az állatgyógyászat szereit, aztán a diagnosztikumokat, s vannak gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású termékek is. Mindezek terén talán szabad nyitni. Ha azonban ennél nagyobb változást (felfordulást) terveznek, ahhoz nem elég a mai törvény részleges módosítása, hanem koncepcionálisan újat kellene alkotni. Ennek fundamentumaiból egyelőre semmi sem látszik. Ha pedig egy a piaccgazdaságot tisztelő, demokratikus jogállam át akarja írni a mai, szerzett jogokat is tartalmazó viszonyokat, előbb-utóbb dolga, felelőssége lesz az átmenet veszteseinek a kártalanítása. Erre egyelőre példa itthon nincsen. Szerintem egy félpiacon való átállás komolyan csak akkor mérlegelhető, ha az emiatt bekövetkező egészségromlást is kezdettől intézményesen ellentételezik. Nem túlzás ehhez felelősségbiztosítást kapcsolni. Szerinte a világban micsoda kártérítéseket ítélnék meg pusztán azon az alapon, hogy az alacsony intellektusú embert nem oktatták ki triviális tudnivalókra.

Pandora szelencéjét nyitogatni veszélyes. Végző soron nem az a baj, hogy a versenyhivatal sarkosan közreadta a maga opcióit, hanem az, hogy a javaslata szakmai, jogi, megvalósíthatósági kiegészítés nélkül maradt. Így egyoldalú, billeg. Versenypolitikai szempontból a nagy felszabadító háború következő állomása lehet akár a mérge, a fegyver, a sugárzó anyag, a bénító gáz is? Aligha.

Az egészség(ügy) minisztériumában elő kellene venni egy tiszta papírost. Platón mondta: az egyetlen hasznos hazugság – a gyógyszer. Tudott valamit, de a XXI. századi verseny jövőjébe ő sem láthatott.